

ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ АДАПТИВНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ У НЕСПРИЯТЛИВИХ УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Адаптацію ділової активності промислових підприємств слід трактувати як одне із функціональних завдань управління, яке передбачає здійснення цілеспрямованих змін у технологічному комплексі підприємства, його виробничій, організаційно-управлінській, інноваційній, фінансовій та соціальній діяльності з метою підтримки стабільності та підвищення прибутковості у динамічних ринкових умовах [1]. Необхідність адаптуватись до нових умов зовнішнього середовища, яка узагальнено зумовлена появою проблем чи загроз для компанії, слід розглядати у якості можливості стимулювати зростання останньої.

У свою чергу, інноваційна адаптивність підприємств розглядається як здатність усіх його підрозділів швидко реагувати на зміни у зовнішньому середовищі шляхом формування і утримання високого ступеня оптимізованості діяльності на основі інновацій – прийнятих або створених. У тих умовах, в яких опинилась українська економіка після повномасштабного вторгнення 24.02.2022, підприємствам доводилось адаптуватись до наступних проблем зовнішнього середовища:

- зменшення підконтрольної території відносно державного кордону;
- загроза збройного удару;
- зниження рівня платоспроможності населення;
- зниження чисельності працездатного населення;
- дефіцит палива (бензин, дизель);
- перебої з електропостачанням;
- негативний психоемоційний стан громадян.

Ступінь вираженості вищезазначених проблем різниться у залежності від регіону, однак узагальнено вони є універсальними для всіх українців. Їх також розглядають як ризики для сучасного бізнесу, що зумовлюють непередбачуваність, нестабільність, та знижену ефективність роботи організацій. Однак, незважаючи на наявність критичних викликів, підприємницька діяльність в Україні продовжує розвиватись, зокрема, завдяки гнучкості мислення управлінців та впровадженню інноваційних рішень.

Так, станом на лютий 2023 року 14% підприємств змогли збільшити обсяги виготовленої та реалізованої продукції, а 9,3% – повернутись до їхнього рівня відносно показників 2021 року [2]. Характерним для бізнесу є трансформація у бік задоволення нових потреб суспільства, а саме: деякі промислові підприємства змінили асортимент товарів («Kaniville» перешов з корму для тварин у консервах на їжу тривалого зберігання для військових, а «Coolon» – з електровантажівки на багі); певні компанії на певний час сформували нову бізнес-модель («Філіп Морріс Україна» зупинили виробництво цигарок і зайнялись спершу їхнім імпортом, а згодом і контрактним виробництвом); багато закладів громадського харчування перейшли у формат коворкінгів, забезпечуючи клієнтів безперебійною електроенергією завдяки використанню генераторів (до прикладу, «Mafia» та «Прага» на ВДНГ) [3, 4].

Отже, навіть у складних та трагічних умовах національної економіки бізнес може та має розвиватись для відновлення і розвитку країни. Підприємствам необхідно досліджувати можливості трансформації (шляхи зміни виду діяльності та охоплення нових ринків), використовуючи продуктові, процесні, маркетингові, та організаційні інновації, оскільки у сучасному світі однією з найбільших помилок управлінців можна вважати ігнорування нових тенденцій.

Список використаних джерел:

1. Managing businesses in a changing environment. URL: <https://repository.up.ac.za/bitstream/handle/2263/28951/04chapter4.pdf> (дата звернення: 24.03.2023).
2. Стан та потреби бізнесу в умовах війни: результати опитування в січні 2023 року. URL: <https://business.dii.gov.ua/cases/novini/stan-ta-potrebi-biznesu-v-umovah-vijni-rezultati-opituvanna-v-sicni-2023-roku> (дата звернення: 25.03.2023).
3. Бізнес з присмаком пороху. Історії підприємців, які перелаштувалися під час війни. *Економічна правда* – 2023. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2023/01/6/695725/> (дата звернення: 26.03.2023).
4. Як українські ресторани та кафе перетворилися на коворкінги та рятують бізнес. URL: <https://tomato.ua/blog/yak-ukrayinski-restorani-ta-kafe-peretvorilisya-na-kovorkingi-ta-ryatuyut-biznes/> (дата звернення: 29.03.2023).